

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Declaratur illud (de conjugatis.)

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

re damnum grave est. Centum, ducentos, mille aureos, vel plures amittere; Ne magnum lucrum amittatur.) & nihilominus Baronius audeat reprehendere Tamburinum, quali exemerit eos, qui avidius lucro inhiant, quæ certe verba ostendunt, quodlibet lucrum sufficere, cum avidius lucro inhiantes, vel paucos lucrari argenteos, affectent. Verum Baronius dum invidiam eventat adversus hominem innocentem, ejusmodi penitenciones nil moratur.

CAPVT VII.

Repetitio aliquorum ex dictis.

1. BARON. VI. Quid putas alia præcepta curaturum, qui parum pensi habet omnium maximum Charitatis in Deum, Orationis, & Cultus Divini?

2. Hæc, ut in superioribus vidisti manifeste, ludibria falsa veri soporis sunt, ex illis videlicet, quæ à porta fugiunt ebrietas: quæ tamen, quia, vera sunt iurgia contra Tamburinum intorta, patienter ab ipso ferri, ut eius vitæ probitas expolit; pro certo habeto.

CAPVT VIII.

De Jejunio.

1. BARON. VII. A Jejunii lege eximit omnes artifices, & fere conjugatos.

Parcius isthæc, Baron. Omnes artifices? conjugatos fere omnes? Certe nimis audeat loqueris. At, ne ita loquaris, lege, quoad Artifices, unum verbum, quod addit Tamburinus, & tuam exaggeratam hyperbolem agnoscens, te ipsum pudebit posterum dicere (omnes) D. Hieronymus in Dialogo contra Luciferianos: Hanc igitur hastam (inquit) quam totis viribus misisti, de qua nobis minitaris, uno, (vo ajunt,) digitulo repellam. Simili quoque dicendi colore efferam ego. Hanc hastam, quam misisti, &c. uno dumtaxat verbulo repellam. Et quod tandem illud est? En. (Laborantes) legamus Authoris doctrinam de Artificibus; nam mox de conjugibus.

2. TAMB. num. 18. Officium, seu Ars (ait lib. 4. in Dec. c. 5 §. 7. n. 18. quam quis exercet, si sit ex se laboriosa, hominem per se liberat à jejunio, ita DD. citati, & passim. Et ita quidem, ut etiam si in illo exercitio quis inveniat posse tolerare jejunium, adhuc ad illud non astringatur. Ex declar. Eugenii IV. anno 1440. in Compen. Privileg. Fratrum Minor. ver. Jejunium, num. 2. apud Fag. p. 1. Eccl. 4. lib. 1. cap. 8. num. 15. quia semper aspicitur à lege id, quod est communiter, & per se. Quare posito quod lex universaliter omnes artem laboriosam exercentes excluderet, non erit hic includendus. Adde rationem, quia laboriosis artibus vacantes, frequenti indigent refectioe, ne in debilitatem, quando minus putant, labantur: Hinc Arator, etiam robustus, patientissimusque inedia contra Reg. lib. 4. cap. 16. num. 216. immo etiam dirisimus ex declar. cit. non tenetur ad jejunium, quia per se omnes Aratores excusantur: Et, ex alia parte, Ecclesia non intendit privare Fi-

deles suo officio, modoque vivendi. Præterea, quamvis exercitia ex se non laboriosa obligationi jejunandi subiacent: tamen si quis ita sit debilis ut suum officium alius leve, ipsi sit laboriosum, à jejunio, per accidens, hoc est, ratione sue complexionis, excusabitur. Ita Thom. Sanchez, in Conf. lib. 5. cap. 1. dub. 6. num. 8. Reg. lo. ci. num. 219. quia Mater Ecclesia cum tanto dispendio obligare Fideles non intendit. Hinc Scriptores, V. G. obligantur ad jejunandum, quia scribendi officium levis est laboris; & forte modice jejunans, melius scribet, ac facilius, quam cibo refectus; tamen si cût Notario ita laboriosa succedat scriptio, ut sine duplici refectioe suum munus obire nequeat, certe excusabitur per accidens, ratione sue complexionis.

3. Hæc Doctrina ante oculos in tota hac materia per diligenter habenda est. Fit enim frequenter, ut in aliquo Doctore invenias, excusari quempiam à jejunio, sed per accidens, tu vero credas excusari per se, regulamque ad omnes alios minus legitime deducas. Nudius tertius fuit, qui referret, quemdam Theologum non vulgaris litteraturæ excusasse à jejunio hominem, equo iter agentem; addebatque Theologus (ut idem referebat) rationem, quia successans equus ita male hominem tractabat per integros dies, ut satis laboriosum fuisset illud iter equestre. Quibus verbis clare excusatio per accidens fuit, non per se; ille tamen, qui solutionem narrabat, acriter contendebat, Theologum in ea esse sententia, ut iter equo agentes, excusandi sint à jejunio. Cumq; ego inculcarem, ejusmodi excusationem nequaquam esse universalem, sed tali peculiari persone additam fuisse, nunquam constans vir, veritati manus dedit. Deus immortalis! quantum refert non apices rerum aspicere; Sed interiora earum viscera penetrare?

4. Si quæras, quam sunt officia ex se laboriosa. Dico ea esse quæ exercentur cum magna agitatione membrorum corporis, tunc enim multi spiritus consumuntur, unde & ciborum auxilio opus est, & inedia, quæ magis corpus exedit, non est addenda.

Porro plura sunt exercitia clare laboriosa, plura denique, de quibus qualia sint, dubitatur, suo igitur ordine breviter singula delibemus, &c. Hæc omnia Tamburinus.

5. Quid hic mea notatione sit opus? cæcus intuebitur, quæ enormitate falsum sit, à Tamburino omnes artifices à jejunio liberari, sed veniamus ad Conjuges, & videamus, an fallacia alia aliam trudit.

Declaratur illud (de Conjugatis.)

6. TAMB. num. 37. Conjux non raro, (inquit ibid. num. 37.) excusatione ducta ab ipsa conditione conjugii, liberatur à jejunio.

Liberatur autem primò in eo casu, quo non possit alteri reddere debitum, si jejunet. Ita D. Thom. Sanch. lib. 9. de matr. d. 3. num. 10. Less. l. 5. cap. 2. num. 44. Jo. Sanch. d. 54. num. 25. & alii. Ratio est, quia jus Iustitiæ prævalet præcepto Ecclesiæ, nolentis cum tanto rigore jejunium. Ita Ledesma p. 2. quæst. 4. art. 2. ver. Ex prædictis colligitur, quia faceret contra jus alterius, dum ad reddendum illi debitum, se notabiliter impotentem redderet. Tunc autem hic casus locum habet, quando conjux notabilem debilitatem contraheret ex eo, quod cum jejunio debitum redderet. Debitum, inquam moderate ab altero peritum, quæ moderatio attendenda est, spectata qualitate conjugum; juvenes enim, fortioresque sæpius, senes, imbecillioresque rariorum matrimonio uti convenit. Cum ergo quis non reneatur reddere, nisi juxta qualitatem suæ complexionis, ad quod solum, & non ad amplius virtualiter consensit conjux cum matrimonio contraxit; ideo solum tunc debitum conjugale conjugem à jejunio

ieiunio immanem reddit; Quod si precibus, aliove modo posset conjux removere alterum à petendo debitum, adhuc tamen non teneretur uti hoc remedio, atque adeo posset non ieiunare, & sic reddere. Ita Thom. Sanchez 10. c. 1. Ratio est, quia personalis obligatio est ex iustitia, qua non obligat, nisi ad reddendum personaliter debitum, non vero ad conqui- rendam, vel ponendam remedia, ne alter petat.

7. Negligi item ieiunii præceptum non potest, ut poten- tior, seu etiam ut potens quis sit ad petendum debitum à con- iuge. Ita Thom. Sanchez ibid. quia solum obligatio iusti- tiae reddendi debitum excusat à ieiunio, at conjux non habet obligationem iustitiae petendi, sed solum reddendi debi- tum.

8. Scio quemdam concedere solutionem ieiunii ei coniugi, qui nisi comedat, est ineptus ad petendum debitum modera- te; quia sicut faber dives, inquit, ne suum officium, ad quod ius habet, deserat, potest laborare, & consequenter non ieiunare; Sic coniugatus, ut suum officium usus matrimonii, ad quem ius habet, non amittat, poterit non ieiunare, non qui- dem ut sit valentior, & potentior ad extraordinarias copu- las, sed ut sit potens ad petendas copulas moderatas, ad quas ius habet. Verum nulla ratione placet hac concessio, non so- lum quia fere sit omnes coniugati liberarentur à ieiunio, si- quidem pro omnibus est illud, sine Cerere, & Baccho friget Venus, idemque posset conjuges pretendere, quoad come- stionem carnum, quod certe esset inauditum; verum etiam, quia cum usus matrimonii, quoad petitionem sit liber in con- iugibus, praevaleret lex ieiunii, quae est obligans. Sicuti quia Fideles omnes tenentur interesse sacro diebus Dominicis, non potest quis excusari ab illo, quia vult uti sua libertate, qua se conferat usdem diebus Dominicis ad venandum, & sicut quia Sacerdotes omnes tenentur recitare Horas Canonicas, non potest quis aliquem Sacerdotem excusare, ab in reci- tando, quia vult uti sua libertate, qua Breviarium suum projiciat in mare. Et ratio horum omnium est, quia idem præceptum, quod obligat ad finem, obligat etiam ad media proxima, & necessaria ad illud, & ne tempore, quo præce- ptum urget, ponantur impedimenta voluntaria ad eius exe- cutionem, ut aliis à nobis dictum est.

Neque obstat paritas dicta ab Artifice divite, quia lex ieiunii absolute non obligat Opifices Laborantes; Unde non est mirum, quod eisdem non obliget, si divites sint; per acci- dens enim est, eos esse locupletes; at lex ieiunii obligat et- iam per se conjuges: unde ii ob solam rationem conjugii nisi alia addatur excusatio, dictam legem à se non possunt excu- tere.

9. Illud approbo, si adveniat conjux periculum inconti- nentiae in alio, posse petere, etiam si, ut petat, opus sit ieiunium frangere, quia cum illud periculum aequivaleret peti- tioni; & petitio huius redditioni, ad quam urget iustitia ratio. Idem puto (non enim ab similis est ratio) si, nisi petas, ingeras malam suspensionem in altero, quod ad alteraveris, vel aliam adinvenieris.

10. Liberatur Secundo Vxor, si ex Ieiunio reddatur ita extraordinarie pallida, macieque confecta, ut timor ratio- nabilis sit, ne à viro minus rationabiliter ametur. Ita Sæ- ver. ieiunium num. 9. Thom. Sanchez l. 9. de mat. d. 3. num. 11. Jo. Sanchez d. 54. num. 24. præceptum enim iei- junii quieto matrimonii statui, quem certo, sine debito amo- re, periclitari necesse est, ob stare non debet.

11. Liberatur tertio si eadem uxor ita prohibeatur à viro ieiunare, ut si ieiunet, rixae oriantur, & notabiles discordia. Ita Thom. Sanchez 10. c. 1. num. 13. alter Sanchez l. c. num. 26. Fag. p. 4. Eccl. l. 1. c. 9. num. 9. quamvis enim peccet vir, si id sine sufficienti causa faciat; uxor tamen si obe- diat, non delinquet, propter rationem nupt. præced. di- ctam.

12. Liberatur Quarto uxor Catholica si prohibeatur à

viro heretico ieiunare, idque non in contemptum Ecclesiae vel præcepti ieiunandi, sed ob alios causas, puta si ieiunium parandi cibos Quadragesimales, ob dignitatem emendi, vel quid simile. Ita Azor. p. 1. l. 7. cap. 4. Fag. l. c. 10. Trull. l. 3. in Dec. c. 2. d. 7. n. 22. Ratio eadem vel fere eadem ac modo dicta.

13. Liberatur Quinto (ut id hac occasione dicam) quia nubere volens, si ex continuato ieiunio Quadragesimali in ieiunio uno, vel altero, quod incidit intra annum, alter locum habere potest, speciositatem facit non debet con- terer. Ita Thom. Sanchez l. c. n. 12. Ratio est, quia po- le honestum matrimonium aucupanti non debet da- re, ut fert speciei deperditio; Sed quod signum tante ieiunii? Quando ita colorem deperderet, maciemque contraheret, ea visa, statim de dicta macie extra suum morem extaret. Hactenus Tamburinus.

14. Unum hic à Lectore effligito, ut omnes ex- ditiones, & limitationes hac in re à Tamb. dilucide explicatas expendat, & ita, inde colligat, an pæcones ferè conjugatos eximatur à ieiunio, & eos, qui eximant, an sine rationabili causa, & absque deo- piisque Authoribus immunes reddat. Expetit hic audire alium à Tamb. Is sit idem Pasqualig, quod quidem innumeros alios Doctores inducit d. 280 de Ieiunio.

PASQUALIG. An conjuges excusentur, si non po- nent, quando impedirentur, ne si ieiunium posset reddere debitum.

15. Communiter affirmativè respondetur Ita Cajet. B. mill. Medin. Navar. Manuel Ledesma Valen. Angles, Sanch. l. 9. Mossef. Tolet. Reginal. Fillius. Fagund. Lam- man. Bassus, Sylvius. Bonac. Graff. Ludov. Tabern. & alii.

Hac sententia pro certa habenda est, quando tamen ieiunium impediret, ne debitum posset reddi. Nam in hoc concurrunt duo præcepta, nempe præceptum iustitiae reddendi debitum & præceptum Ecclesiae de Ieiunio. Tum quia obligatio iustitiae est strictior, & propter ius alterius præferri obligationi virtutis, qualis est abstinentia. Tum quia Eccl. sia non intendit obligare ad ieiunium, quando impeditur servitium aliorum præceptorum, præsertim quae con- tinent iustitiam. Tum quia præceptum reddendi debitum naturale divinum, & ideo anteponendum præcepto bonum, quale est præceptum ieiunii.

15. Et paulo post. Sed difficultas est, quando con- censeatur solutus ab obligatione ieiunandi, ut possit reddere debitum.

Respondet, tunc esse solutum ab obligatione ieiunandi, quando non posset sine notabili debilitate reddere aliud debi- tum, quod teneretur reddere ex iustitia. Teneretur autem iustitia reddere debitum moderate, ut deservitur ex Vi- Tho. 4. d. 11. 32. q. un. a. primo ad tertium & cum po- ribus notat Sanchez l. c. disp. 3. n. 1.

17. Et paulo post. Denique (ut notat Ledesma) ex prædictis colligitur, quod uxor peccat, si se ita ieiunio affligat, ut se impotentem faciat ad reddendum debitum. Et ratio clara est, quia voluntarie ladir virum circa dominum corporis, quod ipse habet; Unde deteriorem faciem alterius in ordine ad quem ipse habet ius, & ideo peccat contra iustitiam.
